

Vergaderjaar 2021–2022

27 830

Materieelprojecten

Nr. 353

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN DEFENSIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 15 april 2022

Inleiding

Met deze A-brief informeer ik u over de behoeftestelling van het project *Joint Electronic Attack*, een onderdeel van elektronische oorlogvoering (EOV). Dit project betreft de aanschaf van elektronische middelen om een tegenstander te storen, neutraliseren of te misleiden door gebruik te maken van het elektromagnetisch spectrum (ether).

Achtergrond

Een wereld met veranderende machtsverhoudingen en instabiliteit rond Europa vraagt om een actievere bescherming van onze veiligheid. Defensie gaat verder investeren in modern en technologisch hoogwaardig materieel, inclusief digitalisering en innovatie. Tegelijkertijd versterkt Defensie haar cyber- en inlichtingencapaciteiten. Hierbij is het uitgangspunt een veelzijdig inzetbare krijgsmacht die in staat is uitvoering te geven aan haar grondwettelijke taken.

Met dit project worden de huidige mobiele capaciteiten voor *Electronic Attack* (EA) vernieuwd, waaronder de huidige Fuchs EOV-pantserwielvoertuigen die sinds 1989 bij het Commando Landstrijdkrachten in gebruik zijn. Deze sterk verouderde EA-systemen hebben het einde van de technische en operationele levensduur bereikt. Meerdere componenten zijn niet meer te repareren of verkrijgbaar. Dit leidt tot hogere exploitatiekosten en verminderde inzetbaarheid.

Het elektromagnetisch spectrum is voor militair optreden essentieel. Sinds de ingebruikname van de huidige EA-systemen ruim dertig jaar geleden is de operationele omgeving ingrijpend veranderd. Naast de transitie van analoge techniek naar digitale netwerken en nieuwe communicatietechnieken, is er onder andere sprake van snelle ontwikkelingen bij encryptie. Het onderscheid tussen civiel en militair gebruik van het elektromagnetisch spectrum vervaagt. Hierdoor ontstaat een veelvoud

aan actoren in een complexe omgeving met ook irreguliere tegenstanders en hybride strijdmethodes.

Naast internationale inzet kunnen de vernieuwde capaciteiten ook in eigen land worden ingezet bij de ondersteuning van de civiele autoriteiten, bijvoorbeeld ter bescherming van locaties tegen drones. Deze inzet vindt altijd plaats op verzoek van en onder verantwoordelijkheid van de civiele autoriteiten en binnen de bestaande wettelijke kaders.

Behoefte

Dit project voorziet in de vernieuwing en vervanging van de huidige mobiele capaciteiten voor *Electronic Attack* binnen het domein EOV. Hiermee kan de krijgsmacht tegelijkertijd twee afzonderlijke operaties ondersteunen met EA-capaciteiten. De nieuwe systemen kunnen zorgen voor tijdelijke en plaatselijke dominantie in het elektromagnetisch spectrum. Hierdoor beschikt Defensie over de middelen om haar eigen operationele systemen voor inlichtingen en commandovoering te beschermen, en die van de tegenstander plaatselijk en tijdelijk onbruikbaar te maken. Naast klassieke EA-taken als het storen van militair radioverkeer kunnen de nieuw te verwerven EA-platformen ook nieuwe taken aan op het gebied van *Cyber Electro-Magnetic Activities* (CEMA).

Kenmerken

Het Commando Landstrijdkrachten beschikt met de middelen van dit project over capaciteiten om niet alleen operationele eenheden te voorzien van informatie en inlichtingen uit het elektromagnetisch spectrum, maar ook over capaciteiten om middelen van de tegenstander die hiervan gebruik maken te peilen, te storen, te neutraliseren en te misleiden. Deze combinatie van inlichtingen- en offensieve capaciteiten levert een belangrijke bijdrage aan de *force protection*.

Het project «*Joint Electronic Attack*» bestaat uit twee deelprojecten:

1. Vervanging en vernieuwing van de EOV-middelen.
2. Vervanging van de mobiliteitsmiddelen: hiertoe zal Defensie binnen het bestaande programma Groot Pantserwielvoertuig Boxer (Kamerstuk 26 396, nr. 63 van 18 oktober 2006) extra voertuigen verwerven. De benodigde additionele financiële middelen voor deze Boxer pantserwielvoertuigen zijn onderdeel van het projectbudget van project *Joint Electronic Attack*. De keuze voor het Boxer voertuig als mobiliteitsplatform leidt tot familievorming binnen de systemen die Defensie in gebruik heeft; dit draagt bij aan schaalvoordelen op het gebied van instandhouding en opleiding en training.

De Boxer pantserwielvoertuigen worden door Defensie als *government-furnished equipment* (GFE) aan de leverancier van de EOV-middelen geleverd. Deze leverancier draagt zorg voor de integratie van de EOV-middelen in het Boxer pantserwielvoertuig.

Samenwerking

Het uitgangspunt is een gezamenlijk vervangingstraject met Duitsland. Duitsland en Nederland hebben hiertoe op 19 november 2020 een *Letter of Intent* getekend over de gezamenlijke wens tot voortzetting van de samenwerking op het gebied van elektronische oorlogvoering en de gezamenlijke aanschaf van grondgebonden EA-capaciteit.

Binnen het bredere domein van elektronische oorlogvoering zijn Nederland en Duitsland reeds een samenwerkingsverband aangegaan

voor de gezamenlijke aanschaf van passieve *Electronic Support Measures* (ESM) capaciteiten (Kamerstuk 27 830, nr. 202 van 13 juni 2017). Beide landen hebben hiertoe inmiddels een *Memorandum of Understanding* (2019) en een projectarrangement (2021) getekend. Ook voor de nieuwe mobiele middelen voor *Electronic Attack* vertonen behoeften van beide landen grote overeenkomsten.

Defensie werkt de mogelijkheden tot samenwerking met Duitsland nader uit, waaronder de aspecten interoperabiliteit, instandhouding en kennisdeling.

Risico's

Gezien de voordelen die de binationale samenwerking biedt, accepteer ik het risico op vertraging als gevolg van verschillende nationale besluitvormingsprocessen. Defensie mitigeert dat risico door intensieve afstemming met Duitsland.

Financiële aspecten

Het EOV-deel van het project «Joint Electronic Attack» kent een projectbudget tussen € 25 en € 100 miljoen. Met inbegrip van het deelproject mobiliteit (Boxer) bevindt het gezamenlijke projectbudget zich in de bandbreedte tussen de € 100 en € 250 miljoen. Dit bedrag, dat ten laste komt van het investeringsbudget van Defensie, omvat zowel het investeringsbedrag als de hogere exploitatiekosten, indien daarvan sprake is. De investeringen zijn voorzien voor de jaren 2023 tot en met 2028. Resterende risico's zijn middels een projectreserve afgedekt.

Vooruitblik

Het project wordt uitgevoerd in de periode 2022 tot en met 2029. Vanaf 2027 stromen de eerste systemen naar verwachting bij het Commando Landstrijdkrachten binnen. Vanwege de financiële omvang van het EOV-deel van het project ben ik voornemens de uitvoering van het project aan de Defensie Materieel Organisatie te mandateren. Uw Kamer zal over de voortgang van dit project worden geïnformeerd via de begroting, het jaarverslag van het Defensiematerieelbegrotingsfonds, en het Defensieprojecten-overzicht.

De Staatssecretaris van Defensie,
C.A. van der Maat